

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Apel pentru propuneri pentru a susține inițiativele locale LEADER în Găgăuzia, Taraclia și comunitățile rurale din vecinătate în Republica Moldova

Acest apel pentru propuneri este anunțat în cadrul Programului finanțat de UE „Susținerea Agriculturii și Dezvoltării Rurale în UTA Găgăuzia și Taraclia” (SARD), implementat de PNUD în Republica Moldova (2016-2018).

Programul SARD invită Grupurile de Acțiune Locală LEADER, ale căror parteneriat teritorial acoperă sate în ATU Găgăuzia, Taraclia și comunitățile rurale vecine să reacționeze la acest apel și să aplice pentru suport întru implementarea principiului de management și finanțare locală al abordării LEADER și primele proiecte în 2018.

1. Context

LEADER este o inițiativă UE, o metodă și un instrument pentru a susține procesul de dezvoltare rurală condus de localitate pentru a reinventa localitățile rurale și pentru a crea locuri de muncă pe plan local, încă din 1991. Din 2013, metoda LEADER a fost extinsă pentru a fi aplicată și localităților urbane și celor de coastă, cât și celor rurale, fiind intitulată '**Dezvoltarea locală condusă de comunitate**' (**DLCC**). Aceasta a fost implementată în țările de pre-aderare la UE și cele din vecinătatea UE cu ajutorul Programelor UE și celor finanțate de alți donatori. Actorii cheie ale tuturor inițiativelor locale LEADER/DLCC sunt așa-numitele Grupuri de Acțiune Locală (GAL) formate din parteneri locali într-o modalitate de jos în sus. GAL-urile sunt responsabile pentru guvernare locală în dezvoltare și reprezintă autoritățile locale, mediul de afaceri și societatea civilă. GAL-urile decid cu privire la delimitarea teritorială a activităților lor, stabilesc parteneriate formalizate, pregătesc și convin asupra strategiilor de dezvoltare rurală locală integrată, identifică și implementează acțiunile de dezvoltare locală. Abordarea LEADER se bazează pe principii specifice: 'acționează local' prin implementarea abordării teritoriale, de jos în sus și în parteneriat; axarea pe dezvoltare integrată, durabilitate și inclusivitate. Procesul de dezvoltare este gestionat pe plan local, iar relaționarea și cooperarea asigură beneficii reciproce din experiența dată.

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

2. Descrierea programului

Componentele de bază ale Programului de Susținere a Agriculturii și Dezvoltării Rurale (SARD), implementate în sinergie și în mod comprehensiv, își propun drept scop să consolideze abilitarea comunității, să dezvolte antreprenoriatul local și IMM, să încurajeze investițiile în renovarea infrastructurii de scară mică și să promoveze cooperarea inter-municipală. Implementarea LEADER (un acronim francez, care înseamnă *Legături între Acțiuni pentru Dezvoltarea Economiei Rurale*) și abordării DLCC este o măsură inovatoare și inter-disciplinară a programului.

Implementarea locală a măsurii LEADER SARD a început cu campania de ridicare a nivelului de conștientizare pentru mobilizarea partenerilor locali în regiunile țintă. Drept rezultat au fost create opt parteneriate de dezvoltare rurală locală, acoperind o parte mare din zonele rurale ale UTA Găgăuzia și Taraclia, precum și primăriile rurale ale raioanelor din vecinătate. Respectând principiile LEADER, cele opt inițiative locale și-au formalizat Grupurile lor de Acțiune Locală (GAL), care sunt primele în Moldova. Acestea și-au elaborat planul lor strategic de acțiuni, incluzând acțiuni economice, sociale, culturale și de mediu. Programul ajută cu toate aspectele necesare privind dezvoltarea resurselor umane, asistența tehnică, aspectele juridice, co-finanțare și guvernare. SARD mai creează și condițiile necesare pentru relaționare și cooperare între GAL-uri.

3. Obiectiv și scop

Scopul general al acestui Apel pentru propuneri este cel de a susține testarea pilot a activităților LEADER implementate de actori locali în teritoriile țintă ale Programului SARD, în special activitățile vizând implementarea principiului de luare a deciziilor și management la nivel local ale abordării LEADER și realizarea primelor proiecte, în baza planului strategic de acțiuni pregătit și aprobat, precum și a procesului intern al GAL de selectare a proiectelor.

Intenția Programului SARD este cea de a evalua rezultatele activităților din anul 2017 ale inițiativelor GAL LEADER SARD și de a oferi suport pentru activitățile GAL care urmează să fie implementate în 2018. Fondurile disponibile pentru fiecare GAL variază până la 30,000 dolari SUA, susținând activități timp de un an. Activitățile susținute ale GAL trebuie să se refere, fără a se limita, la următoarele domenii:

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

- Crearea și funcționarea oficiului LEADER, Echipei de Management și a sistemului de management și celui financiar al GAL
- Funcționarea Consiliului GAL, Comitetului de Selectare și Comitetului de Audit în baza modului aprobat de operațiuni al GAL
- Selectarea proiectelor pentru implementare, relevante pentru măsurile prioritizate ale Planului Strategic de Acțiuni GAL, introduse în propunerea prezentată de GAL
- Pregătirea planului de implementare a proiectelor selectate
- Implementarea proiectelor selectate
- Monitorizarea și evaluarea procesului de mai sus, precum și raportarea

4. Eligibilitate

Grupurile de Acțiune Locală susținute de SARD LEADER și formalizate prin semnarea Acordului de Parteneriat sunt eligibile să-și prezinte propunerea drept răspuns la acest Apel. GAL-urile solicitante trebuie să-și organizeze prima ședință a Consiliului GAL înainte de a prezenta propunerea. Propunerea trebuie să fie semnată de reprezentantul legal al organului responsabil și Președintelui GAL.

Este important de remarcat faptul ca GAL-urile cu proiecte locale finanțate de SARD sau alți donatori nu sunt eligibile pentru finanțare. (finanțare dubla nu este permisă)

Criteriile de eligibilitate ale parteneriatului GAL și delimitarea teritoriului GAL. Propunerile care nu întrunesc aceste criterii nu vor fi finanțate.

- Fiecare comunitate rurală poate fi parte doar dintr-un singur GAL și teritoriul LEADER trebuie să fie coeziv.
- Cel puțin trei primării trebuie să stabilească Inițiativa LEADER și numărul de locuitori acoperiți de aceste primării trebuie să fie minimum de 10 000.
- Centrele urbane de peste 10 000 locuitori nu trebuie să facă parte din GAL, dar este recomandat ca GAL-urile să coopereze privind problemele strategice cu centrele urbane de pe teritoriile lor.
- Rata diferitor actori într-un GAL trebuie să se bazeze pe un echilibru între trei părți. Câte o treime din membrii GAL-ului trebuie să reprezinte organele publice, mediul de afaceri și societatea civilă.

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

- În organele decizionale ale GAL, mediul de afaceri și societatea civilă trebuie să fie reprezentați de cel puțin 50% din membri + 1 persoană, iar sectorul public local trebuie să fie reprezentat de 50% din membri - 1 persoană.
- Este important de identificat contextul comun cultural și/sau economic și/sau istoric și/sau de mediu, etc. ce stă la baza parteneriatului teritorial stabilit drept o temelie pentru coeziunea teritorială necesară și de a da un nume atractiv GAL-ului, care să fie legat de identitatea comună a membrilor GAL.
- Membrii GAL trebuie să fie organizații locale sau persoane fizice. ONG-urile naționale, internaționale sau regionale, care dispun de activiști locali, oficii sau organizații membre în zona GAL, pot fi membre doar a unui singur GAL.
- Organul legal de luare a deciziilor din partea fiecărei organizații membre trebuie să semneze o declarație despre aderarea la un anumit parteneriat GAL, indicând numele, funcția și datele de contact ale reprezentantului ales din partea organizației membre vizate, care va deține puterea de votare în GAL. Persoanele fizice pot fi membre ale GAL prin semnarea unei scrisori de interes și a Documentului de Parteneriat GAL.
- Teritoriile GAL trebuie să fie delimitate prin intermediul deciziei Consiliilor Locale relevante. Consiliile Locale trebuie să ia decizia privind aderarea la un anumit GAL, iar primarii trebuie să semneze Documentul de Parteneriat GAL.
- Membrii GAL sunt cei care semnează Documentul de Parteneriat GAL.

Criteriile de eligibilitate pentru Planurile GAL. Propunerile care nu se conformează acestor criterii nu vor fi finanțate.

Toate planurile prezentate trebuie să fie pre-aprobate de managementul GAL-urilor

- Planul Strategic de Acțiuni
- Planul de implementare de cinci ani și doi ani
- Bugetul estimat
- Planul de acțiuni planificat spre implementare cu contribuția financiară SARD.

5. Finanțarea

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Programul SARD oferă fonduri pentru implementarea activităților de mai sus de până la 30,000 dolari SUA pentru un an. Este obligatorie o contribuție de 20% din partea GAL. Contribuția dată poate fi oferită în numerar și/sau în natură. Detaliile privind contribuția în natură trebuie să fie incluse în Formularul cererii de aplicare completat și prezentat. A se vedea aici anexat. Fondul SARD aprobat se va aplica următoarelor costuri:

Activitățile eligibile locale LEADER	Volumul maxim din Fondul SARD aplicabil pentru activitățile date	Cheltuieli eligibile
Funcționarea Consiliului GAL și organelor sale alese, crearea și funcționarea oficiului LEADER local, echipei de management, sistemului de management și celui financiar. Monitorizare, evaluare și raportare.	\$5,000	Salarii, chiria oficiului/încăperilor, costuri de deplasare, taxe de întreținere, echipamentul de oficiu și rechizite de birou.
Selectarea proiectului local în baza măsurilor selectate incluse în solicitarea GAL și pregătirea planului concret de implementare a proiectelor selectate. Primul raport de bază către SARD (termenul limită 31 martie 2017) trebuie să conțină lista de proiecte aprobată local, documentele de proiect și bugetele. Implementarea proiectului trebuie să înceapă după aprobarea primului raport de bază prezentat către SARD.	\$25,000	Costuri limitate pentru ședințele relevante, cheltuielile de deplasare
Implementarea proiectelor selectate de GAL confirmate de SARD		Costuri relevante și eficiente pentru proiectele selectate local și confirmate de SARD.
Contribuția totală SARD		\$30,000

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

6. Durata

Un an, fără posibilitatea de extindere. Proiectul raportului final trebuie să fie prezentat către SARD la 30 noiembrie 2018. Oficiul SARD PNUD este desemnat să fie punctul de contact pentru organele responsabile ale GAL drept contractanți.

7. Procedurile de revizuire a propunerii

Propunerile sunt evaluate de un Comitet de Selectare (CS) care constă din reprezentanții delegației UE în Moldova și PNUD Moldova, iar oficiul SARD acționează în calitate de secretariat. Recomandările CS sunt înaintate Consiliului Programului SARD pentru aprobare finală. Propunerea trebuie să întrunească criteriile de eligibilitate și prezentare conform celor specificate în acest Apel pentru propuneri. Propunerile care nu satisfac aceste criterii nu vor fi evaluate în continuare și nu vor fi finanțate. Propunerile înaintate vor fi evaluate din perspectiva: **relevanței, rezultatelor scontate și impactului, fezabilității, durabilității și incorporării principiilor de dezvoltare locală.**

Criteriile generale de evaluare (ponderea în evaluare 30%)

- Propunerea prezentată este descrisă clar și obiectivele sunt enunțate clar?
- Este oare planul de activitate elaborat astfel încât să fie realizat cu succes în decurs de un an?
- Sunt oare rezultatele, impactul și livrabilele identificate în mod specific?
- Întrunește oare propunerea principiile LEADER/DLCC și criteriile intersectoriale de bază (balanța de gen, durabilitate și inclusivitate)?

Criteriile pentru evaluarea Planului Strategic de Acțiuni participativ al GAL (ponderea în evaluare 40%) și planul de implementare pentru un an (pondere în evaluare 30%):

Pentru procesul strategic participativ a fost pregătit și utilizat un Ghid de către Echipa de experți locali SARD și grupurile de lucru GAL. Comitetul de Selectare va respecta acest ghid în evaluarea documentelor strategice ale GAL. Criteriile concrete de evaluare sunt următoarele:

- Relevanța și calitatea evaluării locale și analizei SWOT incluse în Planul Strategic de Acțiuni
- Nivelul de înțelegere și identificare a principiilor LEADER de către GAL – introduse în PSA
- Relevanța Declarației misiunii și viziunii GAL pentru valorile și provocările locale

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

- Relevanța obiectivelor pentru Declarația misiunii și viziunii GAL
- Relevanța și claritatea priorităților strategice selectate pentru obiectivele strategice și pentru ideile colectate de proiect și de acțiuni locale
- Relevanța bugetului estimat pentru măsurile, proiectele planificate
- Relevanța planurilor de acțiuni de 5 ani și 2 ani pentru valorile, necesitățile, misiunea, viziunea și prioritățile GAL
- Caracterul inovativ și ponderea proiectelor emblematic selectate
- Relevanța priorităților selectate și Planurilor de Acțiuni, precum și a oportunității măsurilor selectate de dezvoltare pentru implementarea SARD

Criteriile pentru evaluarea planului de implementare GAL pe un an prezentat pentru finanțarea SARD

<i>Criteriul de relevanță</i> – axarea pe priorități în Planul Strategic de Acțiuni al GAL, eficiența soluțiilor propuse, abordarea necesităților grupurilor vulnerabile
<i>Rezultate și impact</i> – impact direct, rapid și vast pentru comunitate, rezultate măsurabile și clare, precum și potențialul de reproducere
<i>Fezabilitate</i> – pregătirea tehnică, financiară, socială, de mediu și instituțională a măsurilor
<i>Principiile de dezvoltare locală</i> – transparența procesului, caracterul inclusiv, egalitatea și prisma de gen
<i>Criteriul de durabilitate</i> – abilitatea beneficiarilor de a menține rezultatele, continuitate demonstrată după finalizarea suportului din partea donatorului și contribuției comunității

8. Reperle financiare și raportarea

Programul SARD oferă fonduri avansate pentru GAL-urile contractate, până la 30% din suma contractată. Rapoartele privind activitățile implementate trebuie să fie prezentate de Organul responsabil al GAL către SARD în termenii stabiliți de raportare: 31 martie 2018; 31 iulie 2018; și 30 noiembrie 2018 (raportul final). Plățile vor fi transferate de SARD după aprobarea rapoartelor în trei tranșe: 30-30% după aprobarea primului și celui de-al doilea raport și 10% după aprobarea raportului final.

9. Criteriile de prezentare

This project is funded
by the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Propunerile GAL către Programul SARD pentru finanțarea activităților LEADER/DLCC trebuie să includă

1. Formularul cererii de aplicare completat (limba Engleza)
2. Acordul de Parteneriat GAL semnat de toți membrii GAL (copie scanata)
3. Planul Strategic de Acțiuni pentru dezvoltarea rurală aprobat de GAL și Planul de implementare, incluzând bugetul estimat (limba Engleza)
4. Procesul verbal al primei ședințe a Consiliului GAL (in limba Romana sau Rusa) privind aprobarea
  - Planului Strategic de Acțiuni al GAL
  - Modalității de funcționare a GAL
  - Localizarea oficiului GAL
  - Cotizației de membru
  - Propunerii, care va fi prezentată drept răspuns la Apelul SARD
5. Procesul verbal de asemenea trebuie să includă rezultatele
  - Alegerii organelor decizionale ale GAL
  - Selectării organului responsabil al GAL
  - Selectării managerilor GAL

10. Înaintarea propunerilor

Vă rugăm să prezentați propunerile în format electronic în format PDF sau Word, pe adresa:

Leonid.mazilu@undp.org

Termenul limită pentru prezentare este 23:59:59 ora locală în data de 10 decembrie, 2017. Contactați Echipa de Implementare Locală SARD pentru orice întrebare sau clarificare.

11. Informații privind suportul ulterior non-financiar din partea Programului SARD pentru implementarea măsurii LEADER la nivel local

Programul SARD oferă expertiză, instruire, mentorat și îndrumare pentru GAL-urile susținute pentru a asigura succesul implementării propunerilor prezentate. Programul ajută la

- pregătirea și înaintarea prezentei Propunerii
- implementarea principiului de management local prin crearea Echipelor de Management GAL
- îmbunătățirea capacității managementului local prin instruire, îndrumare și mentorat în 2018
- elaborarea, prezentarea și implementarea proiectului local, finanțat de UE prin SARD și alte canale începe în ianuarie 2018
- activitățile de relaționare a GAL-urilor va începe la nivel local și se va extinde la nivel național/internațional

This project is funded
by the European Union

*Empowered lives.
Resilient nations.*